

آشنایی با صندوق بین‌المللی پول (IMF)

سازمان و هدف

IMF خود را به عنوان نهادی مرکب از ۱۸۴ کشور که از طریق همکاری جهانی برای ایجاد ثبات مالی، تسهیل در دادوستد بین‌المللی، توسعه اشتغال گسترده با رشد پایدار اقتصادی و کاهش فقر فعالیت می‌کنند، معرفی می‌کند. به استثنای کره شمالی، کوبا، لیشتن‌اشتاین، آندورا، موناکو، توالو، ناورو، تمامی کشورهای عضو سازمان ملل مستقیماً یا از طریق کشورهای دیگر به عنوان نماینده در IMF مشارکت دارند.

IMF در ژوئیه ۱۹۴۴ در یک همایش بین‌المللی در "برتون وودز" (Bretton Woods در نیوهمپشایر (New Hampshire) آمریکا پایه‌ریزی شد و نمایندگان ۴۴ دولت موافقت خود را برای ایجاد چارچوب همکاری اقتصادی اعلام کردند تا از تکرار سیاست‌هایی که منجر به وجود آمدن "رکود بزرگ" دهه ۱۹۳۰ شده بود، جلوگیری کنند.

در دهه یاد شده، همزمان با کاهش فعالیت‌های اقتصادی در کشورهای صنعتی، کشورها سعی کردند از طریق اعمال محدودیت بر واردات از اقتصاد خود حمایت کنند که این خود موجب تشدید این روند نزولی (کاهش فعالیت‌های اقتصادی) در دادوستد جهانی، محصول و بازار کار شد. به منظور جلوگیری از کاهش فزاینده ذخیره طلا و ارز، بعضی از کشورها آزادی شهروندان خود را در خرید از خارج محدود کرده و برخی نیز ارزش پول خود را کاهش داده و عده‌ای محدودیت‌های پیچیده‌ای بر آزادی شهروندان خود از قبیل ممنوعیت نگهداری ارز اعمال نمودند. این معضلات (سیاست‌ها) به خودی خود عامل و تسریع‌کننده شکست بود به طوری که هیچ کشوری نتوانست بدین طریق مزیت نسبی

خود را در درازمدت حفظ کند.

اینگونه سیاست‌ها (تضعیف دیگران به منظور پیشرفت خود) و نظرتنگی‌ها نسبت به همسایگان موجب تخریب اقتصاد بین‌المللی شد و داد و ستد جهان همزمان با اشتغال و سطح زندگی در بسیاری از کشورها یک جا کاهش یافت.

همزمان با پایان جنگ جهانی دوم کشورهای بزرگ متحد برنامه‌های مختلفی را جهت بازگشت نظم در روابط پولی بین‌المللی مد نظر قرار دادند. بدین طریق، در برتون وودز صندوق بین‌المللی پول به وجود آمد و نمایندگان کشورها یک منشور (مواد موافقتنامه) جهت ایجاد یک نهاد بین‌المللی به منظور نظارت بر نظام پولی جهانی و همچنین جهت اشاعه دو هدف: از بین بردن محدودیت‌های ارزی مربوط به داد و ستد کالا و خدمات و ثبات نرخ‌های ارز تدوین کردند.

IMF در دسامبر ۱۹۴۵ با امضای مواد موافقتنامه مذکور توسط ۲۹ کشور به وجود آمد. اهداف IMF امروز همان اهداف سال ۱۹۴۴ نیست. از پایان جنگ جهانی دوم تا دهه ۱۹۷۰ کشورهای سرمایه‌داری از رشد

بی‌سابقه‌ای در درآمد خالص برخوردار شدند. (از آن زمان به بعد تلفیق چین در سیستم سرمایه‌داری موجب رشد قابل توجهی در نظام شده است). در نظام سرمایه‌داری نفع حاصل از رشد به صورت مساوی بین دست‌اندرکاران تقسیم نشده - چه میان و یا در درون کشورها - ولی بیشتر کشورهای سرمایه‌داری متوجه افزایش محسوس رفاه شده‌اند که به طور ملموس با شرایط موجود در کشورهای سرمایه‌داری در دوران جنگ جهانی دوم منافات دارد. بخشی از دلیل عدم رکود جهانی ناشی از پیشرفت در روش سیاست‌های اقتصادی جهانی است، از جمله سیاست‌هایی که موجب رشد دادوستد بین‌المللی و همچنین تعدیل در اوج و حوضی‌های سیکل اقتصادی شده‌اند.

در دهه‌های متعاقب جنگ جهانی دوم علاوه بر شکوفایی فزاینده، نظام پولی تغییرات چشمگیری داشته که موجب افزایش اهمیت و ارتباط اهداف IMF شده و همچنین باعث شده که IMF به اصلاح و هماهنگی نیز تن دردهد. پیشرفت‌های سریع در فناوری و ارتباطات موجب افزایش ادغام بین‌المللی بازارها و همچنین ارتباط نزدیک‌تر میان اقتصادهای ملی شده است. در نتیجه، بحران‌های مالی (هنگام پدید آمدن) در حال حاضر با سرعت بیشتری بر سایر کشورها اثرگذار می‌شود.

در چنین دنیایی در حال تلفیق فزاینده و مرتبط (وابسته) رفاه یک کشور بیش از پیش مربوط به عملکرد اقتصادی سایر کشورها و وجود درهای باز و محیط آرام با ثبات اقتصاد جهانی است و به موازات آن، سیاست‌های اقتصادی و مالی که هر یک از کشورها دنبال می‌کنند - خوب یا بد - اثرگذار بر عملکرد نظام جهانی بازرگانی و پرداخت می‌باشد. بنابراین، جهانی شدن مستلزم همکاری‌های گسترده‌تر بین‌المللی است که به موازات آن

مسئولیت نهادهای بین‌المللی که اینگونه همکاری را سازماندهی می‌کنند و IMF یکی از آنها است، افزایش داده است. اهداف IMF همچنین به علت گسترش عضویت اهمیت بیشتری پیدا کرده است. تعداد کشورهای عضو IMF نسبت به ۴۴ عضو در بدو تاسیس، بیش از ۴ برابر شده است که خود نشانگر استقلال سیاسی بسیاری از کشورهای در حال توسعه و در نتیجه سقوط بلوک رژیم شوروی سابق بوده است. گسترش اعضای IMF همراه با تغییرات در اقتصاد جهان موجب شده که IMF به راه‌های متنوعی جهت ادامه آرایه خدمات در جهت اهداف خود توسل جوید.

تاریخچه

موافقت برای ایجاد صندوق بین‌المللی پول در کنفرانس پول و امور مالی سازمان ملل در برتون وودز (ایالت نیوهمپشایر) آمریکا در تاریخ ۲۲ ژوئیه ۱۹۴۴ انجام شد. موسسان اصلی IMF عبارتند از جان می‌نارد کینز (John Maynard Keynes) اقتصاددان معروف انگلیسی و هری دکستر وایت (Harry Dexter White) اقتصاددان ارشد بین‌المللی در خزانه‌داری آمریکا. مواد موافقتنامه در ۲۷ دسامبر ۱۹۴۵ به اجرا گذاشته شد و این سازمان اول ماه مه ۱۹۴۶ به عنوان قسمتی از نهاد بازسازی خسارات ناشی از جنگ جهانی دوم (WWII RECONSTRUCTION PLAN) و در اول ماه مارس ۱۹۴۷ شروع به فعالیت مالی نمود.

به این نهاد عناوین مختلفی از جمله برتون وودز و همچنین بانک بین‌المللی بازسازی و توسعه (INTERNATIONAL BANK FOR RECONSTRUCTION AND DEVELOPMENT) در مقطع کنونی به عنوان قسمتی از گروه بانک جهانی نیز اطلاق می‌شود.

شرایط عضویت

هر کشوری می‌تواند از IMF تقاضای

عضویت نماید. در مرحله اول درخواست توسط هیات اجرایی IMF بررسی خواهد شد. متعاقب این بررسی هیات اجرایی گزارشی همراه با پیشنهادهای تقدیم هیات عامل تحت عنوان تصمیم برای عضویت خواهد کرد.

این پیشنهادات مربوط به مقدار سهمیه در IMF و نحوه پرداخت حق عضویت (<http://www.imf.org/external/pub/ft/aa/aa03.HTM#1>) و سایر شرایط عضویت می‌باشد. بعد از قبول تصمیم عضویت توسط هیات عاملین، کشور متقاضی ملزم به اقدامات قانونی از نظر قوانین داخلی خود آن کشور

در دهه‌های متعاقب جنگ جهانی دوم علاوه بر شکوفایی فزاینده، نظام پولی تغییرات چشمگیری داشته که موجب افزایش اهمیت و ارتباط اهداف IMF شده و همچنین باعث شده که IMF به اصلاح و هماهنگی نیز تن در دهد.

جهت امضای مواد موافقتنامه IMF و انجام تعهدات مربوط به عضویت در IMF می‌باشد.

سهم در IMF مقدار حق عضویت و رده بندی میزان رای، میزان دسترسی به تامین امور مالی IMF و تخصیص SDR'S را تعیین می‌کند.

نحوه یاری و اصلاحات

قسمتی از خدمات IMF این نهاد را تبدیل به یک سازمان یاری‌رسان به کشورهای که دچار مشکلات اقتصادی جدی شده‌اند، کرده است. کشورهای عضو با مشکلات موازنه ارزی می‌توانند تقاضای وام و یا سازماندهی اقتصادی کشورشان را از

IMF بنمایند.

در مقابل، آن کشورها ملزم به اعمال یک سری اصلاحات از قبیل آن چه در وفاق واشینگتن (WASHINGTON CONSENSUS) مطرح شده می‌باشند.

انتقادات

نقش نهاد برتون وودز مورد انتقاد بسیاری از افراد در دوران جنگ سرد بوده است. منتقدین ادعا دارند که سیاستگذاران IMF به عمد از دیکتاتورهای نظامی سرمایه‌داری که همکاری دوستانه با آمریکا و اروپا دارند، حمایت می‌کنند. آنها همچنین بر عدم تمایل و یا حتی خشن بودن IMF نسبت به نظر آنها در مورد دموکراسی حقوق بشر و حقوق کارگر توسط IMF اصرار می‌ورزند. این انتقادات موجب به وجود آمدن اختلاف شده و به جنبش ضد جهانی شدن کمک کرد. دیگران می‌گویند IMF قدرت کمی در دموکرات کردن دولت‌های وقت دارد و حتی چنین اقداماتی را در اهداف تعیین شده خود ننگ‌نژانده است، یعنی همان مشاوره و توسعه امور مالی با ثبات. حامیان IMF می‌گویند ثبات اقتصادی پیش‌آهنگ آزادی است. در دو انتقاد توسط اقتصاددانان ادعا شده که کمک‌های مالی همیشه مبتنی بر "شرایط نگری" می‌باشد که خود نیز شامل برنامه‌هایی از قبیل تعدیل ساختاری بوده است.

شرایط نگری "ادعا شده" ثبات اجتماعی را کند و در نتیجه در رسیدن به اهداف IMF اثر گذار است.

به طور معمول IMF و پشتیبانان آن از روش کینز استفاده می‌کنند. بدین ترتیب، طرفداران اقتصاد عرضه خود را در تضاد با IMF می‌بینند. IMF اغلب درخواست کاهش نرخ پول کشور را دارد که از آن توسط طرفداران عرضه به عنوان یک روش تورم‌زا انتقاد می‌کنند. ثانیاً آنها افزایش مالیات را در برنامه‌های صرفه‌جویی با انقباض اقتصادی به نوعی مشابه می‌دانند. کاهش نرخ پول توسط IMF به دولت‌های ملل

فقیر که در چالش اقتصادی هستند، توصیه می‌شود. پیروان اقتصاد عرضه مدعی هستند که این سیاست‌های کینزی IMF مخرب اقتصاد می‌باشد، هر چند تعداد زیادی اقتصاددان با نظر آنها مخالفند.

همچنین شکایاتی متوجه اندوخته طلای IMF است که بسیاری معتقدند زیر قیمت می‌باشد. در زمان شکل‌گیری IMF در ۱۹۴۵، این نهاد قیمت طلا را ۳۵ دلار برای هر اونس تروی (۳۱/۱ گرم) تعیین کرد. در سال ۱۹۷۳ دولت نیکسون قیمت ثابت دارایی را به نفع (در جهت) قیمت روز از میان برداشت. بنابراین، قیمت ثابت تسعیر مبتنی بر طلا به نرخ شناور و همچنین نرخ بازار تبدیل شد. این بیشتر به علت و در اثر ناتوانی FORT KNOX (محل ذخیره طلای آمریکا) در پشتیبانی از دلارهای نفتی خارج از آمریکا بر مبنای نرخ ثابت طلا بود. از رژیم نرخ ثابت فقط در راه محدود کردن مقدار کمک که سازمان می‌توانست به کشورهای شدیداً وامدار ارایه دهد، استفاده شد.

این خود بدان معنی است که IMF گاهی اوقات خواستار برنامه‌های صرفه‌جویی و افزایش مالیات‌ها حتی در حالت ضعف اقتصاد، به منظور ایجاد درآمد بیشتر و موازنه کسر بودجه که خود ضد تئوری کینز است، می‌باشد. از این سیاست‌ها Joseph Stiglitz اقتصاددان ارشد پیشین بانک جهانی در کتابش به نام "جهانی کردن و نارضایتی‌ها" انتقاد کرد. وی در مورد اینکه تغییر جهت به استفاده از روش MONETARIST، در جهت مهیا کردن پول برای کشورها به منظور توانا کردن آنها به رفاهیون کینزی (کاهش نرخ پول و در نتیجه کم شدن قدرت خرید)، پول IMF را بی هدف کرده سخن رانده است.

اکثر آترموندیالیست‌ها مانند ATTAC معتقدند که دخالت IMF فقر و وام‌های جهان سوم و کشورهای در حال توسعه را تشدید می‌کند. بر طبق تحلیل یوویس انگلر (Yves Engler) IMF مسوول بدتر شدن

و یا ایجاد قحطی در کشورهای مالاوی (۲۰۰۲)، اتیوپی (۲۰۰۳) و نیجر (۲۰۰۵) بوده است.

مخالفت با IMF اغلب مقطعی است. برای نمونه اقتصاددانان هوادار عرضه سیاست‌های پیشنهادی ATTAC را از سیاست‌هایی که کمی با IMF تفاوت دارد،

IMF در اکثر موقعیت‌ها

توسط قدرت‌های غربی

کنترل می‌شود و حق رای در

هیات اجرایی به نسبت سهمیه

در این نهاد مالی می‌باشد.

برآورد می‌کنند. به عبارت دیگر، آنها سیاست مالیات بگیر و خرج کن ATTAC را با سیاست‌های صرفه‌جویی IMF مشابه می‌دانند.

آرژانتین که به نظر IMF کشور نمونه‌ای در اجرای توصیه‌های نهاد برتون وودز بود، با یک بحران فاجعه آمیز در سال ۲۰۰۱ مواجه شد، که علت آن محدودیت‌های بودجه‌ای به توصیه IMF بود که موجب متوقف کردن توان کشور در ادامه مبنای زیربنایی حتی در موضوعات اساسی مانند بهداشت، آموزش و پرورش و امنیت و خصوصی‌سازی منابع حیاتی کشور شده بود و این بحران موجب تنفر گسترده‌تر از این نهاد در آرژانتین و سایر کشورهای آمریکای جنوبی شد که در آن بسیاری IMF را به خاطر مسایل اقتصادی ناحیه مورد ملامت قرار دادند.

روند کنونی (از ۲۰۰۵) به وجود آمدن دولت‌های معتدل چپگرا در ناحیه، تشدید حساسیت نسبت به ایجاد یک سیاست اقتصادی ناحیه‌ای عاری از موسسات کلان، ناشی از این بحران است.

نمونه دیگر که برنامه تعدیل ساختاری

موجب تشدید مساله شد، کنیا بود. قبل از دخالت IMF بانک مرکزی کنیا ناظر بر تمامی روند ورود و خروج ارز از کشور بود. IMF توصیه به تسهیل بیشتر در تحرک ارز کرد. بالاخره تعدیل موجب کاهش سرمایه‌گذاری خارجی شد. ولی اجازه داد که "کاملش منوسوکلال دامچی پاتنی" میلیارد‌ها شلینگ کنیایی را به خارج بفرستد که به رسوایی "گلد برگ" معروف شد و کشور را در حالتی بدتر از قبل از شروع توصیه اصلاحات IMF قرار داد.

این موضوع که IMF در کشورهایی که دچار معضلات اقتصادی رقت‌بار شده‌اند، دخالت می‌کند، موجب زیان و کاهش نفوذ IMF شده است. بحران‌های مالی ناشی از دخالت IMF محصول رشد نامتوازن سرمایه‌داری است که بعضی اوقات توسط سوء مدیریت دولت تشدید می‌شود. سوء مدیریت را کشورهای ثروتمند به عنوان دلیل اصلی بحران مالی تلقی می‌کنند. این سقوط‌های مالی منجر به سال‌های متمادی مشکلات اقتصادی شده که از زوایای مختلف می‌توان آنرا بررسی کرد. ولی برنامه‌های (سیاست‌های) تعدیل ساختاری IMF همیشه سعی در درهای باز و آزادسازی اقتصادها در جهت جلب سرمایه‌گذاری خارجی دارد تا اینکه تسهیلات جهت خروج از بحران را از طریق ابزارهای دولتی مانند پروژه‌های تامین شده دولتی به منظور ایجاد اشتغال کامل توصیه نماید.

سیاست‌های IMF پشتیبان این مفهوم هست که توسعه در کشورهای توسعه نیافته یا در حال توسعه با جلب سرمایه‌گذاری خارجی پیوند دارد و نه از طریق اقتصاد مدیریت شده دولتی که بیشتر بر اشتغال کامل و افزایش مالیات‌ها تاکید می‌شود. این موضوع هم واضح است که سیاستمداران از IMF به عنوان یک مستمسک آسان جهت ملامت کردن، در جهت پوشش و گریز از خطاهای خود استفاده نموده، از حس ملی‌گرایی به عنوان تحصیل امتیاز استفاده جسته‌اند.

مدیران اجرایی که مدیر عامل را تایید می‌کنند، توسط وزرای دارایی کشورهای مطبوعه عضو انتخاب می‌شوند. IMF در اکثر موقعیت‌ها توسط قدرت‌های غربی کنترل می‌شود و حق رای در هیات اجرایی به نسبت سهمیه در این نهاد مالی می‌باشد. هیات عامل به ندرت برخلاف خواست آمریکا و یا اروپایی‌ها رای می‌دهد. البته استثناهایی در گذشته وجود داشته است. دکتر محمد فیثائیش از لیبی که مدیر اجرایی IMF بود نماینده اکثر کشورهای عربی و پاکستان بود و یک مدافع خستگی‌ناپذیر حقوق کشورهای در حال توسعه در IMF بشمار می‌آمد. نامبرده بر عقاید و اصول خود ظرف ۱۴ سال در IMF ایستادگی کرد تا اینکه در سال ۱۹۹۲ یک مصری جایگزین وی شد.

❑ برگردان: بهرام روان

از آسیایی‌ها و ۷۰ درصد از آفریقایی‌ها احساس می‌کنند که IMF و بانک جهانی اثر مثبتی بر کشورهايشان داشته است. این تحقیق طرفداران IMF را وادار کرده که انتقادات از IMF را گمراه‌کننده نام نهند، زیرا صحبت از سختی‌های گامی که گروه رنج کشیده خود فاقد این احساس هستند، اعتبار چندانی ندارد.

مدرکی به نام زندگی و وام در ارتباط با تاثیر سیاست IMF بر جامائیکا و اقتصاد آن کشور از نقطه نظر انتقادی موجود است.

مدیران عامل پیشین IMF

بر طبق یک قانون غیر مدون، مدیر اجرایی IMF همیشه باید اروپایی و رییس بانک جهانی نیز آمریکایی می‌باشد.

در مجموع موفقیت‌های IMF محدود است. با اینکه در ابتدا، این سازمان به خاطر کمک به ثبات بخشیدن به دادوستد بین‌المللی تاسیس شده بود ولی از سال ۱۹۸۰ بیش از ۱۰۰ کشور دچار سقوط بانکی شده‌اند که محصول ناخالص ملی آنها را تا چهار درصد کاهش داده که به مراتب شدیدتر از گذشته بوده است. تاخیر قابل ملاحظه IMF در پاسخگویی به بحران‌ها و اینکه IMF در مقابل تماس پاسخگو می‌باشد و فعالیتی در جهت پیشگیری از بحران‌ها ندارد، اقتصاددانان را وادار به فشار در جهت اصلاحات کرده است.

بدون در نظر گرفتن احساسات مردم غرب در مورد IMF، تحقیق توسط موسسه PEW RESEARCH CENTER نشان می‌دهد که بیش از ۶۰ درصد

تعرفه خدمات تبلیغاتی نشریه اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران برای سال ۸۵

با توجه به افزایش چشمگیر تیراژ نشریه به ۲۰ هزار نسخه و توزیع سراسری آن میان شرکت‌ها، اعضای محترم اتاق‌های بازرگانی و سایر مراکز رسمی مربوطه، تعرفه جدید خدمات تبلیغاتی برای سال ۱۳۸۵ به شرح زیر اعلام می‌گردد:

محل چاپ آگهی	نامه اتاق بازرگانی (فارسی) قطع نشریه: ۲۱/۵×۲۸/۵ - اندازه مطلب: ۱۷×۲۳/۵	توضیحات
آگهی‌های رنگی:		
صفحه پشت جلد	۱/۴ میلیون تومان	- فیش واریز وجه نقد به حساب بانکی ۱۰۱۱۰ بانک ملت، شعبه شرکت نفت، خیابان طالقانی، تهران، یا چک هزینه چاپ آگهی در وجه «اتاق بازرگانی و صنایع معادن ایران» همزمان با پذیرش سفارش چاپ آگهی دریافت می‌شود.
صفحه داخل جلد	۱ میلیون تومان	- هزینه انجام سفارش چاپ آگهی از اشخاص حقوقی و حقیقی خارجی به دلار دریافت می‌شود.
صفحه روبروی شناسنامه	۸۵۰ هزار تومان	- اقامتگاه شرکت / موسسه، تعیین کننده خارجی یا داخلی بودن آن می‌باشد.
صفحه اول و صفحه آخر	۶۰۰ هزار تومان	- هزینه‌های طراحی، عکاسی و فیلم به عهده آگهی دهنده می‌باشد.
صفحه وسط	۵۰۰ هزار تومان	- در صورت سفارش چاپ آگهی به دفعات، تخفیف لازم منظور خواهد شد.
صفحات داخلی	۴۵۰ هزار تومان	- هر صفحه رنگی یا سیاه و سفید رپرتاژ آگهی با قیمت‌های فوق به اضافه هزینه تهیه متن و هزینه طراحی دریافت می‌شود.
آگهی‌های تک رنگ:		
یک صفحه داخلی	۲۵۰ هزار تومان	
نیم صفحه داخلی	۱۷۰ هزار تومان	
ربع صفحه	۱۲۰ هزار تومان	
نظر به استقبال گسترده از خدمات تبلیغاتی، علاقمندان می‌توانند برای رزرو محل آگهی با بخش آگهی‌های نشریه تماس حاصل فرمایند.		